

Scurt istoric al orientării:

În România Orientarea ca și sport este puțin cunoscută, în timp ce există țări cu sute de mii de orientariști. În statele scandinave orientarea este sport național. Unul dintre motivele popularității modeste este dat de dificultatea mediatizării concursurilor. Acestea nu se pot desfășura în săli sau stadioane, ci în natură, concurentul dispărând după start în pădure și poate fi văzut doar după terminarea traseului, în sosire. Doar cel care într-adevăr participă la un concurs poate să aprecieze adevărata frumusețe și valoarea orientării.

Orientarea în teren a fost o calitate indispensabilă în evoluția omului: fără această capacitate omului primitiv i-ar fi fost imposibilă supraviețuirea în imensul necunoscut, în veșnica căutare a hranei, construirea drumurilor comerciale din antichitate necesitau de asemenea cunoștințe topografice temeinice, iar strategii războaielor medievale se foloseau deja de hărți “de orientare” rudimentare reprezentând așezările, masivele muntoase, rețeaua hidrografică.

Orientarea la început era practică în armată și însemna traversarea unui teritoriu necunoscut cu ajutorul hărții și a busolei. Anul de naștere al orientării este considerat 1897, anul în care a fost organizat primul concurs public de orientare în Norvegia. Orientarea ca și sport s-a dezvoltat în țările nordice la începutul secolului trecut. Federația Internațională de Orientare (IOF) a fost înființată în 1961 la congresul din Danemarca. În anul 1990 se înființează Federația Română de Orientare (FRO) și prin afilierea sa România devine membru plin IOF.

“În România, Dávidházy Kálmán introduce pentru prima dată această formă de turism competițional, organizând în M-ții Zărandului, jud. Arad, la 26 octombrie 1947 un concurs...” (Barkász Daniel sr. 2011).

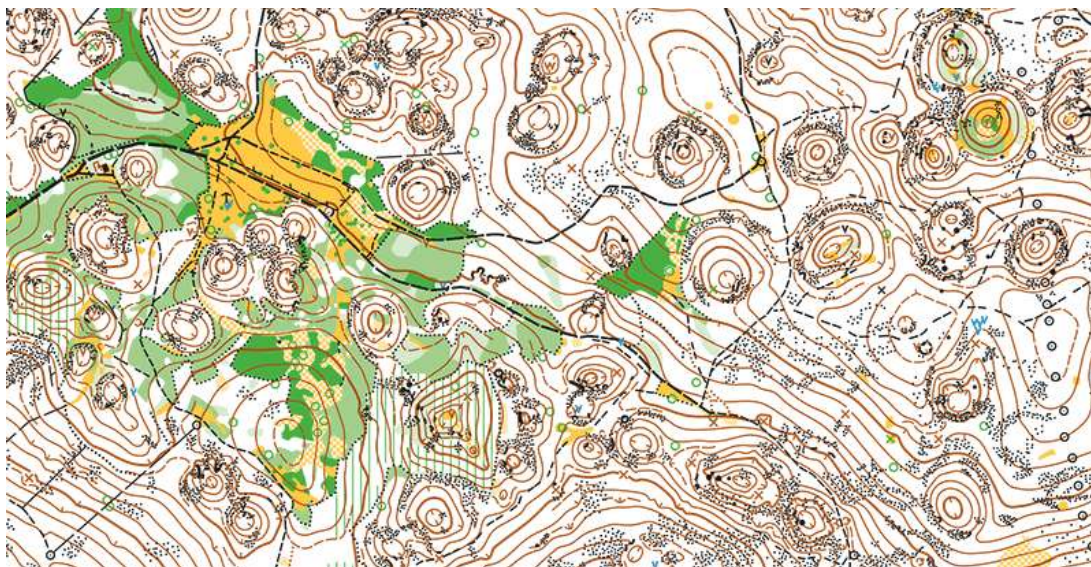
Treptat, datorită progresului tehnic, se acceptă termenul de orientare sportivă. Apar primele hărți colorate, metoda ștampilării este înlocuită cu metoda perforării/compostării. După revoluția din 1990, se înființează Federația Română de Orientare (FRO), după care, primul pas al federației noastre a fost afilierea la Federația Internațională de Orientare (IOF).

În ultimul timp putem vorbi de o renaștere a orientării românești, caracterizat prin interesul crescut al societății față de această disciplină sportivă, numărul concurenților din ce în ce mai mare, competiții organizate la un nivel tehnic superior, rezultate internaționale deosebite.

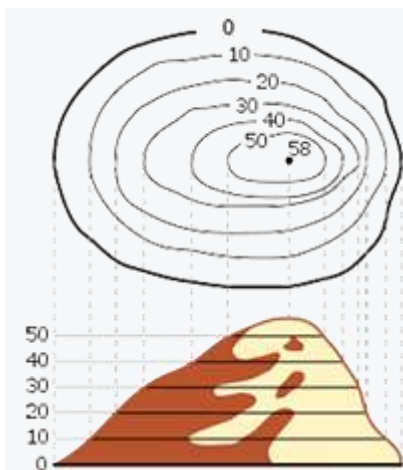
A térkép

Harta pentru concursurile de orientare este imaginea micșorată a zonei de concurs, reprezentată prin semne convenționale specifice acestui sport. Prin ea se redau fidel formele de relief, rețeaua de poteci și drumuri, sistemul hidrografic, vegetația precum și obiectele, construcțiile realizate de om. Altfel spus: harta este proiecția pe orizontală a zonei, împreună cu obiectele din teren. Cu cât această reprezentare este mai

corectă, cu atât concursul devine mai obiectiv evitând astfel influența hazardului. Harta, pentru a putea fi folosită trebuie orientată – adică întoarsă până nordul indicat pe hartă (prin linii subțiri albastre sau negre, paralele (din 500 în 500 m) să corespundă cu nordul magnetic. Cei experimentați reușesc să mențină harta orientată și după reperele din împrejur. Scara este cifra care arată de câte ori s-a micșorat zona pentru a putea fi reprezentată pe hartă. La hărțile de orientare scările utile în redarea suficient de detaliată a zonei sunt: 1:10.000; 1:15.000; 1:5.000; mai rar 1:20.000.

Reprezentarea reliefului

Pe hărțile de orientare relieful este reprezentat prin curbe de nivel. Acestea sunt generate prin intersectarea formelor de relief cu plane orizontale (teoretice) echidistante, din 5 în 5 sau mai rar din 10m și 2,5m. Pe fiecare hartă, pe lângă scara folosită, se specifică și echidistanța utilizată. Curbele astfel obținute, văzute de sus dau o imagine plastică a zonei.

Pentru concurenți înălțimea absolută nu are importanță prea mare, se folosește noțiunea de diferență de nivel - totalitatea urcușurilor de pe întregul traseu sau pe secțiunea dintre două posturi.

În zonele deluroase, muntoase deplasarea pe linia dreaptă între posturi poate să însemne multe urcușuri și coborâșuri inutile, care sunt mai obositoare decât o rută mai lungă, ocolitoare cât se poate mai plată, câștigând astfel timp prețios și se economisește efort fizic.

Scara hărții

În zonele de șes, deluroase, cu relief simplu, unde rețeaua de poteci este rară este suficientă o hartă cu scara 1:15.000 (ușor de manipulat), pe când la cele frământate, cu multe repere (stânci, gropi, vegetație variată), este necesară scara 1:10.000 (sau 1:7.500). La concursurile de scurtă distanță (în parc sau urbane) este utilă scara 1:4.000 (sau 1:5.000). Sunt cazuri în care la același concurs, pentru ajutorul concurenților se folosesc scări diferite, categoriile de copii, cu trasee scurte primesc 1:10.000, la fel ca și veteranii (majoritatea purtători de ochelari), în timp ce categoriile cu trasee mai lungi au harta micșorată la 1:15.000, scară ce asigură un format mai mic, mai ușor de manipulat în timpul alergării.

Semnele convenționale

- Relieful este reprezentat prin culoarea: **maro**
- Stâncile, pietrele, prăpastii, pereți: **negru**
- Orice element legat de hidrografie: **albastru**
- Drumuri, poteci, clădiri și orice alt reper sau obiect construit de om: **negru**
- Zonele deschise, fără copaci sunt reprezentate cu raster **galben**, iar zonele cu vegetație de sol crescută sau desigur sunt reprezentate cu 3 nuanțe de **verde**, în funcție de dificultatea trecerii zonei respective.

Busola

Busola este singurul accesoriu tehnic care poate fi folosit de concurent pentru rezolvarea problemelor de orientare din timpul traseului.

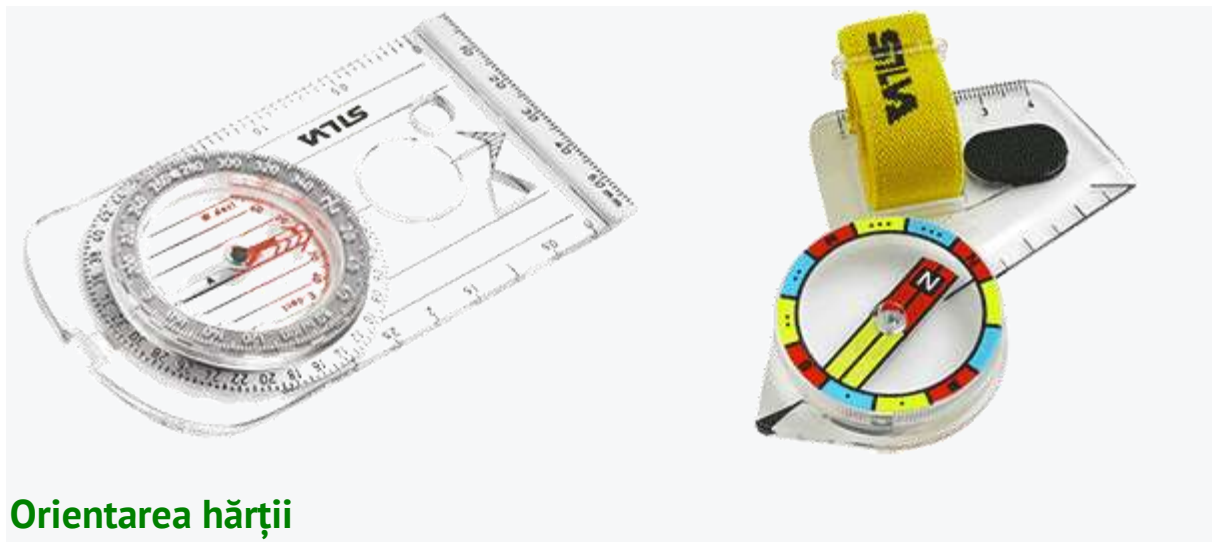

- Acul magnetic: este fierul din interiorul capsulei, vopsit roșu alb. Acul este magnetizat, așa încât capătul roșu întotdeauna arată către nordul magnetic dacă ținem busola în poziție orizontală.
- Riglele și elementele desenate pe corpul busolei ajută în măsurarea elementelor de pe hartă, sau se folosesc atunci când se merge pe viză (în linie dreaptă între două puncte pe hartă).

- Capsula: Spațiul închis care protejează acul magnetic. Capsula este umplută cu ulei pentru a oferi stabilitate acului magnetic, și a preveni formarea gheții la temperaturi negative.
- Lupă: Unele busole au și lupă, care se poate folosi la mărirea hărții pentru a observa mai ușor elementele în zonele cu tehnicitate mărită.

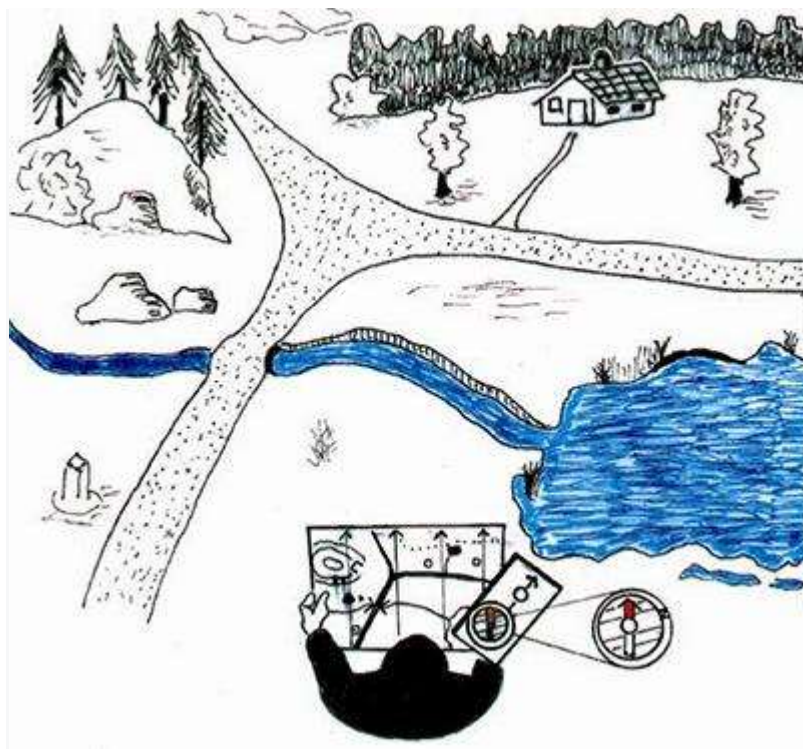
Tipuri de busolă

În prezent în orientare se folosesc două tipuri de busolă: cea clasică, sau mai nou, la nivel de performanță, se folosește busola de deget.

Orientarea hărții

Ca să putem să comparăm spațiul înconjurător cu ce este reprezentat pe hartă, este nevoie să orientăm harta corespunzător nordului magnetic. Astfel putem identifica obiectele văzute pe hartă mai ușor pe teren, valabil și invers. Pentru orientarea hărții busola este esențială, deoarece putem afla foarte repede direcția nordului, și întoarcem harta astfel încât liniile nordice de pe hartă să fie paralele cu nordul din busolă. Orientariștii cu experiență pot să orienteze harta folosindu-se de obiectele din jurul lor, rar având nevoie să se uite la busolă.

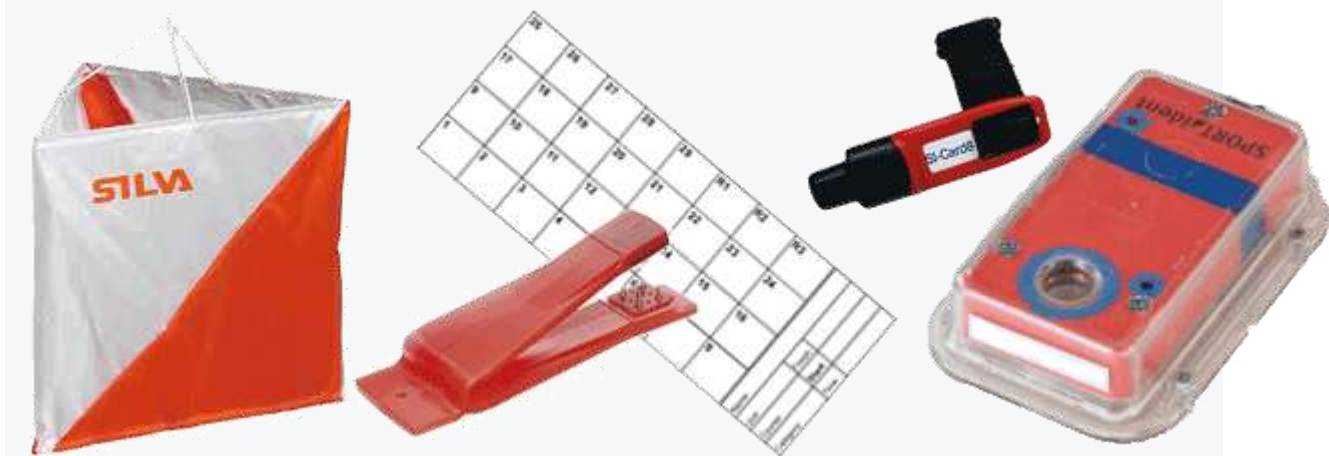

Punctul de control

Țelul unui traseu de orientare este parcurgerea tuturor punctelor de control în ordine, care pe hartă sunt desenate cu cerc mov, în mijlocul cercului fiind reprezentat obiectul pe care sau lângă care este montat punctul. Poate fi la o groapă, movilă, piatră, bifurcație de poteci, copac sau orice alt reper din teren care este reprezentat pe hartă.

Punctele de control pe teren sunt niște steaguri de mărimea 30x30cm, colorat alb-portocaliu, fiecare punct având un cod de identificare unic pentru verificarea trecerii concurenților în locul respectiv. Pentru a înregistra trecerea printr-un punct, concurentul trebuie să compoziteze fișa de concurent cu capsatorul montat pe punct, sau mai nou, se folosește sistemul digital cu cutii în care se introduce cipul SportIdent.

Componentele punctului de control

Descrierea de posturi

Descrierea de posturi este un accesoriu care ne ajută să aflăm mai multe detalii despre punctele de control de-a lungul traseului nostru. Arată codul postului, pe ce tip de obiect sau în cazul mai multor obiecte apropiate arată la care dintre acestea ne raportăm, arată poziționarea punctului față de obiect.

Descrierea de posturi este reglementat internațional de Federația Internațională de Orientare (IOF), și sunt în folosință de toate țările de pe glob, eliminând problema învățării sau traducerii a altor sisteme.

O descriere de posturi are următoarele informații:

- Bara de sus - numele concursului, categoria, identificatorul traseului, lungime, diferență de nivel;
- Poziția startului - cu semnul de triunghi, urmat de tipul obiectului asupra care este amplasat;
- Descrierea punctelor în ordinea în care trebuie găsite, cu tipul obiectului, așezarea față de acesta;
- Lungimea culoarului de sosire.